บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันองค์กรส่วนใหญ่โดยทั่วไปได้นำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลธุรกิจ ตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ขององค์กร เพื่อให้การดำเนินธุรกิจขององค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยมีการจัดเก็บข้อมูลในลักษณะของแฟ้มข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และมีปริมาณรายการข้อมูลธุรกิจ (Business Transactions) เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้การพัฒนาระบบสารสนเทศมักจะมีความซับซ้อน ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรสามารถรองรับเงื่อนไขต่าง ๆ ในการดำเนินธุรกิจขององค์กรได้อย่างหลากหลาย

ผลกระทบจากการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้งานดังกล่าว ย่อมส่งผลถึงการปฏิบัติงานตรวจสอบข้อมูลของผู้สอบบัญชี ในการสอบทานความถูกต้องของรายการข้อมูลทางธุรกิจและข้อมูลทางการเงินที่ปรากฏในรายงานงบการเงินขององค์กรโดยทั่วไป ดังนั้น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สามารถช่วยผู้สอบบัญชีในการทดสอบความถูกต้องของข้อมูลทางการเงิน จึงเข้ามามีบทบาทอย่างมีสาระสำคัญในปัจจุบัน ทั้งนี้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ดังกล่าว อาจเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้งานกันอยู่ทั่วไป เช่น Microsoft Word, Microsoft Excel หรือ Microsoft Access เป็นต้น หรือเป็นโปรแกรมที่ถูกพัฒนาขึ้นมาสำหรับงานตรวจสอบโดยเฉพาะ เช่น Audit Command Language (ACL) หรือ Interactive Data Extraction and Analysis (IDEA) เป็นต้น

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ตระหนักถึงผลกระทบของการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ต่องานสอบบัญชี และได้เล็งเห็นความสำคัญของการใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือช่วยตรวจสอบบัญชี จึงได้ดำเนินการจัดหาโปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL ซึ่งเป็นโปรแกรมสำหรับงานตรวจสอบโดยเฉพาะมาใช้ในงานสอบบัญชีสหกรณ์ที่ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูล

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7 เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีหน้าที่หลักในด้านควบคุมมาตรฐานการสอบบัญชีของสำนักงานในพื้นที่ความรับผิดชอบ จำนวน 6 สำนักงาน มีสหกรณ์ในความรับผิดชอบตามทะเบียนสหกรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 676 สหกรณ์ (ระบบออนไลน์, แหล่งที่มา http://www.cad.go.th วันที่ 24 กรกฎาคม 2549) โดยมีจังหวัดที่มีสหกรณ์มากที่สุดได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 275 สหกรณ์ รองลงมาคือ จังหวัดเชียงราย จำนวน 150

สหกรณ์ และจังหวัดที่มีสหกรณ์น้อยที่สุด คือ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 38 สหกรณ์ สหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์เกษตรประจำอำเภอต่าง ๆ โดยทั่วไปจะเป็นสหกรณ์ใหญ่มีทุนดำเนินงานมากกว่า 100 ล้านบาท ใช้คอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูลทางการเงินและบัญชี และสหกรณ์นอกภาคเกษตรได้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีทุนดำเนินงานมากกว่า 100 ล้านบาท จะได้รับการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ในปัจจุบันมีสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จำนวน 182 สหกรณ์ และสามารถใช้โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL ตรวจสอบได้ จำนวน 29 สหกรณ์ (สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7, 2549)

สหกรณ์ส่วนใหญ่เริ่มใช้คอมพิวเตอร์ ในการประมวลผลข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิผล ดังนั้นข้อมูลต่าง ๆ ของสหกรณ์ก็ถูกจัดเก็บอยู่ในรูปอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นที่มาที่ทำให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ต้องพัฒนาการตรวจสอบบัญชีโดยใช้โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL (Audit Command Language) มาใช้ช่วยตรวจสอบบัญชีสำหรับสหกรณ์ที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูลแต่ดูเหมือนว่าวิธีการดังกล่าวยังอยู่ห่างไกลความเป็นจริงสำหรับการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ เพราะการที่จะเลือกวิธีการดังกล่าว ต้องขึ้นอยู่กับสหกรณ์และผู้ใช้โปรแกรมในการประมวลผลข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิผลหรือไม่ ลักษณะและข้อจำกัดของโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้และความชำนาญทางด้านคอมพิวเตอร์ของผู้สอบบัญชี ดังนั้นผู้สอบบัญชีจึงต้องมีการพัฒนาการใช้โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL เพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์สำหรับสหกรณ์ที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูลทางการเงินและบัญชี เพื่อให้ได้หลักฐานการตรวจสอบที่น่าเชื่อถือรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในการทำงานตรวจสอบมากยิ่งขึ้น แต่สำนักงานตรวจบัญชีในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7 ส่วนใหญ่ยังใช้โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL น้อยมาก จำนวน 29 สหกรณ์ ต่อสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จำนวน 182 สหกรณ์

จากสภาพความเป็นมาดังกล่าวทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับการนำโปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL มาใช้ช่วยตรวจสอบบัญชีสหกรณ์เพื่อเป็นแนวการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาการนำโปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL มาใช้ช่วยตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7

ขอบเขตและวิธีการศึกษา

1. ขอบเขตเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาโปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL ถึงรายละเอียดและการใช้งานต่าง ๆ ของโปรแกรม ศึกษาถึงการนำข้อมูลที่ได้ระบบสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์ของสหกรณ์มาใช้ในโปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL และทำการสรุปข้อดีและข้อจำกัดของโปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL

2. ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้สอบบัญชีในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7 จำนวน 66 คน ตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ที่ (สตท.7) 17/2548 และ 19/2548 ลงวันที่ 27 ตุลาคม 2548 ผู้ศึกษาได้ส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 69 คน เนื่องจากมีการย้าย – โอน เข้าออกของผู้สอบบัญชี จึงมีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเพิ่มจากเดิม จำนวน 3 คน

3. วิธีการศึกษา

ก. การเก็บข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ใช้แบบสอบถามโดยสอบถามผู้สอบบัญชีในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7 จำนวน 69 คน

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ข้อมูลที่ศึกษาจากหนังสือ บทความทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์เอกสารประกอบการอบรมการใช้โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL ตำราทางวิชาการ และข้อมูลที่ค้นคว้าผ่านทางอินเตอร์เน็ต

ข. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามโดยลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในงานสอบบัญชี

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL

ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ค. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการศึกษาจะใช้วิธีสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากแบบสอบถาม มาประมวลผลข้อมูลโดยการวิเคราะห์สถิติ โดยใช้ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการนำโปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL มาใช้ช่วยตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7

2. ให้ทราบถึงประโยชน์และข้อจำกัดของการใช้โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL เป็นแนวทางให้ผู้สอบบัญชีสหกรณ์

นิยามศัพท์

ปัญหา หมายถึง สิ่งที่ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการทำงาน ในความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันและปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ประโยชน์ หมายถึง สิ่งที่ทำให้เกิดความสะดวกในการทำงาน ในความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งที่เป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน และประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ผู้สอบบัญชี หมายถึง ข้าราชการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ได้รับแต่งตั้งจากนายทะเบียนสหกรณ์ให้เป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์

โปรแกรมช่วยในการตรวจสอบบัญชี ACL หมายถึง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยในการตรวจสอบบัญชีที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความถูกต้องของรายการบัญชีสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved